

Zákon č. 218/2003 Sb.

A decorative horizontal bar consisting of a solid red line at the top, followed by a white space, and then three thin, parallel red lines on the right side.

- Platnost od 1.1. 2004
- Respektuje odlišnosti ne-dospělých a dospělých
- Upravuje
 - podmínky odpovědnosti a odpovědnost mládeže (tj. do 18ti let) za protiprávní činy uvedené v trestním zákoně
 - opatření ukládaná za takové protiprávní činy
 - postup, rozhodování a výkon soudnictví ve věcech mládeže

Cílem je, aby ten, který se p. činu dopustil:

- zdržel dalšího páchání
- našel společenské uplatnění odpovídající jeho schopnostem
- přispěl k odčinění újmy činem vzniklé

Řízení má

- předcházet páchání p.č.
- zamezit páchání p.č.

Protiprávní čin =

- provinění
- trestný čin
- čin jinak trestný

Mládež = děti mladší 15ti let a mladiství

Dítě mladší 15let = ten, kdo v době spáchání *činu jinak trestného* nedovršíl 15 rok věku

Mladistvý = ten, kdo v době spáchání *provinění* dovršíl patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku

Opatření =

- výchovné opatření
- ochranné opatření
- trestní opatření

= přiměřená omezení a přiměřené povinnosti ve smyslu TZ a TŘ nahrazují výchovná opatření

Orgány činné dle z. 218/2003 =

- Policejní orgány
- Státní zástupci
- Soudy pro mládež

Soud pro mládež = zvláštní senát anebo v určitých případech předseda takového senátu nebo samosoudce příslušného OS, KS, VS a NS

Některé zásady

Opatření musí přihlížet k

- Osobnosti
- Věku
- Rozumové a mravní vyspělosti
- Zdravotnímu stavu
- Osobním, rodinným a sociálním poměrům

Opatření – *přiměřené* **povaze** a **stupni nebezpečnosti** spáchaného činu

Některé zásady

Řízení směřuje k tomu, aby poškozený dosáhl náhrady škody způsobené p. činem nebo se mu dostalo jiného zadostiučinění

Soudci, příslušníci policejních orgánů a úředníci
PMS – zvláštní průprava

Trestní odpovědnost *mladistvých*

Kdo není trestně zodpovědný?

Nedosáhl v době spáchání činu rozumové a mravní vyspělosti, aby mohl rozpoznat jeho nebezpečnost pro společnost nebo nebyl schopen ovládat své jednání

Provinění

Trestný čin spáchaný mladistvým – **provinění**

Pokud jsou znaky činu v TZ, ale stupeň nebezpečnosti pro společnost je malý, pak nejde o provinění

Není-li uvedeno jinak platí pro posouzení provinění TZ

Účinná lítost

Trestnost činu dle TZ do 5ti let zaniká pokud

- ml. Dobrovolně odstranil nebo napravil způsobený následek či se o to pokusil
- ml. Svých chováním projevil účinnou snahu po nápravě a
- čin neměl trvale nepříznivých následků pro poškozeného nebo pro společnost.

Opatření ukládaná mladistvým

Druhy opatření

1. Výchovná opatření
2. Ochranná opatření
3. Trestní opatření

1. Výchovní opatření

- a) Dohled probačního úředníka
- b) Probační program
- c) Výchovní povinnosti
- d) Výchovní omezení
- e) Napomenutí s výstrahou

Usměrňují život ml., podporují a zajišťují výchovu

1. Výchovní opatření

Ad a) Dohled probačního úředníka

- Pravidelné sledování chování ml.
- Kontrola uloženého prob. Programu
- Kontrola uložených výchovných povinností a omezení

Ml. je povinen:

- Spolupracovat s prob. úředníkem
- Dostavovat se k p.ú.
- Informovat p.ú. o důležitých okolnostech
- Nebránit p.ú. ve vstupu do obydlí

1. Výchovní opatření

Ad b) Probační program

- Program sociálního výcviku
- Psychologického poradenství
- Terapeutický program
- Program zahrnující obecně prospěšnou činnost
- Jiný vhodný program k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého

Různý režim omezení v běžném způsobu života

Na výkon p.p. dohlíží p.ú.

1. Výchovná opatření

Ad c) Výchovné povinnosti – aby ml.

- Bydlel s dospělým odpovědným za výchovu
- Zaplatil přiměřenou peněžitou částku na pomoc obětem t.č.
- Vykonal bezplatně ve volném čase společensky prospěšnou činnost
- Usiloval o vyrovnání s poškozeným
- Nahradil dle svých sil škodu nebo jinak přispěl k odstranění následku
- Podrobil se léčení závislosti, které není ochranným léčením dle TZ
- Podrobil se ve svém volném čase vhodnému programu sociálního výcviku, psychologickému poradenství, terapeutickému programu, vzdělávacímu, doškolovacímu, rekvalifikačnímu nebo jinému programu, který **není probačním programem**

1. Výchovná opatření

Ad d) Výchovná omezení

- Nenavštěvovat určité akce, zařízení nebo jiné nevhodné prostředí
- Nestýkat se s určitými osobami
- Nezdržovat se na určitém místě
- Nepřechovávat předměty, které by mohly sloužit k páchání provinění
- Neužívat návykové látky
- Neúčastnit se hazardních her, sázek a hraní na automatech
- Neměnil bez ohlášení p.ú. bydliště
- Neměnil bez oznámení p.ú. bezdůvodně svoje zaměstnání

1. Výchovní opatření

Ad e) **Napomenutí s výstrahou**

V přítomnosti zákonného zástupce – důrazné vytknutí protiprávnosti činu a upozornění na konkrétní důsledky, jež mu hrozí dle tohoto zákon, pokud by v budoucnu páchal další trestnou činnost

2. Ochranná opatření

Druhy ochranných opatření

- a) Ochranné léčení
- b) Zabrání věci
- c) Ochranná výchova

Ochranná výchova – ukládána **pouze dle tohoto zákona**, ostatní ochranná opatření dle trestního zákona

2. Ochranná opatření

Ochranná výchova je uložena pokud

- O výchovu mladistvého není náležitě postaráno a nedostatek řádné výchovy nelze odstranit v jeho vlastní rodině nebo v rodině, v níž žije
- Dosavadní výchova byla zanedbána
- Prostředí, v němž žije, neposkytuje záruku jeho náležité výchovy

a zároveň nepostačuje uložení ústavní výchovy podle zákona o rodině.

Trvá dokud to vyžaduje její účel – max. do 18 (či 19) let

2. Ochranná opatření

Přeměna ústavní a ochranné výchovy

- Pokud převýchova ml. pokročila do určité míry, ale zároveň nepominuly všechny okolnosti jejího uložení, lze OV přeměnit v ÚV nebo může rozhodnout o podmíněném umístění mimo takové výchovné zařízení
- Přitom může být uložen dohled p.ú. nebo jiné *výchovné opatření*

3. Trestní opatření

- a) Obecně prospěšné práce
- b) Peněžitá opatření
- c) Peněžitá opatření s podmíněným odkladem výkonu
- d) Propadnutí věci
- e) Zákaz činnosti
- f) Vyhoštění
- g) Odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu (podmíněné odsouzení)
- h) Odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu s dohledem
- i) Odnětí svobody nepodmíněné.

3. Trestní opatření

K čemu se při výměře tr. opatření přihlíží

- úspěšné vykonání probačního programu nebo jiného vhodného programu
- ml. Poskytl zadostiučinění poškozenému, nehradil úplně nebo částečně škodu nebo zmírnil způsobenou újmu, přičinil se o obnovení právních a společenských vztahů, které narušil
- po spáchání provinění se choval tak, že lze důvodně předpokládat, že se v budoucnu již trestné činnosti nedopustí

3. Trestní opatření

Druhy trestních opatření

- a) Obecně prospěšné práce
- b) Zákaz činnosti – max. 5 let
- c) Vyhoštění
- d) Peněžitá opatření
 - Od 1000 Kč do 500 000 Kč

3. Trestní opatření

Odnětí svobody

- Trestní sazby odnětí svobody z TZ se snižují na polovinu (horní hranice 5 let, dolní 1 rok)
- Nepodmíněně – jen pokud s ohledem na okolnosti případu, osobnost ml. nebo předchozí opatření by uložení jiného trestního opatření zjevně nepostačovalo k dosažení účelu

Na 5 – 10 let za provinění

- za které TZ ukládá výjimečný trest
- Zvláště zavrženíhodný způsob provedení nebo pohnutka
- zvláště těžký nebo těžko napravitelný následek

3. Trestní opatření

Odnětí svobody

- Podmíněné
- Podmíněné s dohledem

Zkušební doba - 1 – 3 roky

Zahlazení odsouzení

Trestní opatření do 1 roku – po jeho výkonu nebo upuštění od něj se na ml. hledí jako na neodsouzeného

I v případech uloženého peněžitého opatření, propadnutí věci, OPP, vyhoštění

- Účinkem zahlazení odsouzení je tedy situace, že **na odsouzeného se hledí jako by nebyl odsouzen, odsouzení se ani neuvádí ve výpisu z evidence Rejstříku trestů**. Nejvýznamnějším účinkem je ale právě skutečnost, že okamžikem pravomocného rozhodnutí o zahlazení odsouzení, není občan povinen uvádět zahlazené odsouzení ani uvádět svou minulou trestnou činnost při žádných příležitostech (např. při žádosti o vydání živnostenského listu, při vstupu do nového zaměstnání aj.).

Zahlazení odsouzení je vedeno pouze v opise z evidence Rejstříku trestů. Výpisy z této evidence mohou být vydány jen za zvláštních podmínek a to orgánům činným v trestním řízení. K zahlazenému odsouzení však nelze přihlížet.

Práva mladistvého

- Zacházení přiměřené věku, duševní vyspělosti a zdravotnímu stavu
- Obhájce

Vazba mladistvého

- Max 2 měsíce (příp. 6 měsíců) – lze prodloužit

Zadržení mladistvého

- Pokud je v době zadržení mladší 18ti let – umístit odděleně od dospělých

Působnost MPS

- Vykonává dohled a nebo vede úkony směřující k řádnému životu
- Dohlíží na plnění povinností uložených mladistvému (pravidelně ho navštěvuje v bydlíšti, ve škole, na pracovišti)
- Individuální program výkonu dohledu pro mladistvého
- Poruší-li ml. závažně nebo opakovaně podmínky dohledu nebo jiná uložená výchovná opatření – p.ú. informuje předsedu příslušného soudu pro mládež
- 1 x za 6 měsíců zpráva o průběhu

Výkon ochranné výchovy

Ve výchovných zařízení nebo zdravotnických
zařízeních (je-li nutno)

Výkon OV nařídí soud příslušnému DÚ

Řízení ve věcech dětí mladších 15ti let

Dítě mladší 15ti let **není trestně odpovědné**,
trestní stíhání je nepřípustné

V případě činu jinak trestného učiní soud
opatření k nápravě

- zpravidla na základě výsledků předchozího pedagogicko-psychologického vyšetření

Opatření

- a) výchovná povinnost,
- b) výchovné omezení,
- c) napomenutí s výstrahou,
- d) zařazení do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče ,
- e) dohled probačního úředníka,
- f) ochranná výchova
- g) ochranné léčení

Ochranná výchova

- za čin, za který TZ ukládá výjimečný trest + dítě je mezi 12-15 rokem
- povaha činu jinak trestného to odůvodňuje a je to nutné k zajištění jeho řádné výchovy

Ochranné léčení – dítě mladší 15 let

- na základě výsledků předchozího vyšetření duševního stavu dítěte pokud spáchalo čin jinak trestný
 - ve stavu vyvolaném duševní poruchou, nebo
 - pod vlivem návykové látky nebo v souvislosti s jejím zneužíváním, jde-li o dítě, které se oddává zneužívání takové látky a jeho pobyt na svobodě bez uložení ochranného léčení je nebezpečný
- dle povahy nemoci a léčebných možností buď **ústavní** nebo **ambulantní** léčení

Téma hranice trestní odpovědnosti:

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/209411000370724-udalosti-komentare/obsah/83772-hoste-ve-studiu/>

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/210411010100108-studio-6/obsah/99398-vrah-z-kmetinevsi-na-svobode/>